

budgeta smo slišali, da se je število stalnega kadra zmanjšalo od 131.416 vojakov na 109.000 vojakov. Ostali pa so vsi krediti, ki se tičejo prehrane vojske, preskrbe s senom itd. Za hrano vojske je v budgetu predvideno 280 milijonov dinarjev, sedaj se pa zahteva še 83 milijonov dinarjev, torej za 30% več. Za krmo je v budgetu predvideno 96 milijonov dinarjev, sedaj se pa zahteva še 145 milijonov dinarjev, torej za 150% več.

Tam pretiranim zahtevam se ne čudimo, ako vemo, kakšno je gospodarstvo pri vojaštvu. Vojaška uprava dela dolge in ko dobi proračun, plača čete dolge za prejšnje leto. Če se tako gospodarji, potem ni čudno, da zmanjka sredstev, ki so potrebna za prehrano vojske in za druge potrebe. Mi vemo, da ima naša vojska preveč konj tako pri posameznih baterijah, kakor tudi oficirskih konj. V tem oziru je tudi treba precejšnje redukcije in potrebno je, da se izdatki za vojsko spravijo v sklad z našimi finančnimi razmerami.

Čudimo se zahtevi upostavitve pogranične trupe, za katero se zahteva 25 in pol milijona dinarjev. Lansko leto so se te pogranične trupe ukinile na zahtevo g. vojnega ministra in je za likvidacijo določen znesek 27 mil. din. Sedaj se pa ponovno zahteva upostavitve teh pograničnih trup. Pogranična četa, ki je obstojala nekaj časa na meji v Sloveniji, je bila sestavljena po večini iz ruskih beguncev-Vranglovcev. V Sloveniji je ta pogranična četa delala tako, da je ostala v najslabšem spominu vsem prebivalcem. Če bo tudi na južni meji delala tako, kakor pri nas, potem ona ne bo ščitila naših meja, ampak bo strah in trepet lastnim državljanom. Zato smo nasprotni temu, da bi se dovolil tako velik znesek za upostavitve pogranične trupe.

V budgetu vidimo, da se zahteva za nove vojne objekte v Makedoniji 10 milijonov dinarjev. Ker je gosp. minister vojne in mornarice povdarjal, da je nemogoče uporabljati redno vojsko za stražo na meji, je tudi nepotrebno zidati nove objekte ob meji. Mi imamo mnogo vojnih objektov v Bosni in Sloveniji, ki se danes ne uporabljajo tako, kakor bi bilo potrebno za vojne namene in ki bi se dali z malimi stroški popraviti, da ne bi bilo treba izdajati tako velikih zneskov za nove vojne objekte. Mi smo odločno proti vsakim naknadnim kreditom za ministrstvo vojne in mornarice, ker vidimo, da so ti krediti mnogo previsoki.

Zapostavljanje kmetijstva sploh, Slovenije še pa posebej

Ogrumni naknadni krediti, ki jih vlada zahteva, so razdeljeni tako, da odpade na najpotrebnejše najmanj in da oni, ki so dobri in podpor najmanj deležni, nosijo največja bremena. Ta krivica žarko osvetljuje pravo lice toliko hvalisane enakopravnosti in vsem razsodnim in pravičnim mora biti naša zahteva po finančni avtonomiji popolnoma razumljiva in upravičena. Naš poslanec g. Pušenjak je vladu in parlamentu očital nepravilno razdelitev kreditov in pomanjkanje smisla in čuta za mnogo potrebnih stvari ter potem iz tega izvajal in utemeljeval naše zahteve po finančni samostojnosti. Naj sledi iz njegovega velevažnega in tehtnega govora naslednji del, ki se tiče kmetijstva:

Naš državni budget s predloženimi naknadnimi krediti predvideva veliko svoto nad 8 milijard dinarjev. Od tega dobi ministrstvo poljoprivrede in voda

umna, vam rečem, in vsi tvegamo življenje! — Sedaj pa pojdite, da zbudimo ženske!

Cochrane je zbudil svoje tri tovariše in jim pošepešal, kaj se je domislil s črncem.

Belmont in Fardet sta bila kot vneta za vsak še tako nevaren poskus. Drugače pa je bil Stephens. Sprizjajni se je že z mislijo, da je vse izgubljeno. Smrt je bila zanj neizogibna in ravnodušno jo je hotel pričakovati. Ko pa je zvedel, da bo moral poskusiti nevarni beg in tvegati pri tem morebiti tudi življenje, ga je pograbil strah in tresel se je na vseh udih svojega dolgega subega života. In potegnil je rdečo vezanega Badergerja in je začel pisati oporoko na prazni, zadnji list knjige. Pa prsti so mu tako hudo dregetali, da lastnega pisanja ni mogel brati.

Čuden je bil ta mož, vaje reda in neuklonljivosti postave. Smrt, ki se ji ni mogel izogniti, je bila zanj, se mu je zdela popolnoma v redu, prav zato ker je bila neizogibna in vsled tega po njegovem naziranju neka-ko določena in predpisana po usodi. Gledal jo je pred seboj in miren je bil. — Umreti pa na dirjajoči kameli, v divjem begu, ne da bi vedel, kdaj ga zadene smrt, to je bilo zanj skrajno vznemirjajoče, «neredno», in polnilo ga je z neznanim strahom. Ni se bal smrti, pa bal se je nepredvidenih slučajev, bal se je vsega, kar je motilo «urejeno» ravnotežje njegove duše, vsega, kar ni šlo po redu in postavi.

Polkovnik in Tippy Tilly sta zlezla v senco akacije, kjer so počivale ženske. Sadie in njena teta sta dre-mali, tesno sta se držali druga druge krog vratu in de-ke je slonelo svoji teti na prsih. Gospa Belmont je bede-la. Takoj je razumela položaj, vse bo storila, je pogum-no dejala, da se beg posreči.

«Ampak mene pustite tukaj!» je ugovarjala gospo-dična Adams čisto resno. «Stara sem, čemu bi vam de-lala nadlego in vas mučila —?»

«Ne, ne, teta!» je zajokala Sadie. «Brez vas se ne-ganem! Nikar ne mislite, da bi pobegnili brez vas! Z namo morate, ali pa ostanete obe tukaj!»

«Kaj bi se pripravili in obotavljali!» se je kregal pol-kovnik osorno. «Sedaj ni časa za to! Poguma in potr-u-

snjano urobinico 117 milijonov in sedaj še naknadni kreditov 15 milijonov dinarjev. Zaradi tega se ne sme-mo čuditi, da se cela vrsta važnih potreb tega minist-rstva ni upoštevala.

Prenizki so krediti za zadružništvo, prenizki za kmetijske družbe, katerih cilj je, pospeševati intenzivno obdelovanje zemlje in s tem povzdigniti produkcijo, prenizki za pospeševanje živinoreje in konjereje, pre-nizki za razne tečaje in poučna potovanja, prenizki za kemična preizkuševališča, za kletarska nadzorništva in tako dalje.

Kar se tiče naših kmetijskih šol, moram povdariti, da služijo ista kot nekaka vzorna gospodarstva. Marsi-kakih važnih in potrebnih nalog pa ne morejo izvrševa-ti, ker to zabranjuje zakon o državnem računovodstvu. Zato je potrebno, da se za kmetijske šole dovolijo iste ugodnosti, katere uživajo po členu 56. in 65. finančne-ga zakona državna tiskarna, narodna gledališča, pro-metne ustanove, pošta, šume in rude, da se odobrijo višji izdatki, ako so dohodki teh šol večji.

Mi vemo, da so pri nas premajhni krediti za regu-lacijo naših rek in potokov. Če pogledamo nazaj na de-lovanje narodne skupščine, moramo grajati, da se ni sprejel niti en kmetijski zakon in da se narodna skup-ščina ni brigala za interese našega kmetijskega prebi-valstva. Naša država je agrarna država. Svoj čas se je ustanovil privredni svet kot posvetovalni organ mini-strstva poljoprivrede. Ta začasni svet je na svojem prvem zasedanju izdelal in sprejel pet važnih kmetij-skih zakonov, ki pa niso bili stavljeni na dnevni red narodne skupščine. Pozneje pa ta svet ni imel več sej. Naša naloga je, da po vzgledu vseh drugih držav, ki niso agrarne države, zahtevamo, da se ustanovi pose-ben parlamentarni kmetijski odbor, ki se mora brigati za vse potrebe kmetijskega ljudstva in pripravljati vse kmetijske zakone.

Gospod minister Trifkovič, ki zastopa ministra poljoprivrede in vode, je obljubil, da se hoče brigati, da se povišajo krediti za to ministrstvo. Pozivam vse ša-ne narodne skupščine, da se potrudijo za to, da dobimo v novem proračunu znatno zvišane kredite za mini-strstvo poljoprivrede in voda.

Pospeševanje gozdarstva. Ustanovitve višje gozdarske v okraju Gornji grad.

Dohodki iz državnih šum in rudnikov bi se lahko podvojili in potrojili, ako bi se dali na razpolago po-trebni krediti za investicijo in eksploatacijo teh držav-nih ustanov. Če bi imelo ministrstvo za šume in rud-nike zadosti denarnih sredstev, bi se dohodki tega mi-nistrstva znatno zvišali. Pri tej priliki opozarjam na člen 26 fin. zakona, ki zahteva 14 dni po uveljavljenju proračuna parlamentarni odbor za gozdarstvo.

Proračun je stopil v veljavo lansko leto meseca ju-lija. Kljub temu pa se še do danes ni izvolil parlamen-tarni odbor, katerega glavna naloga bi bila, da kontrolira gospodarstvo teh državnih ustanov, osobito da gle-da, ali te ustanove donosajo ono rentabiliteto, katere donosajo enake ustanove zasebnikom. Gospod minister za šume in rude bi moral posvečati nekoliko več skrbí delavcem in vpokojencem v rudnikih ter zboljšati njih materijalni položaj, ker bi s tem dal dober vzgled pri-vatnim podjetjem, katere izkoriščajo svoje delavce in vpokojence. Naša država ima velike gozdne komplekse, ki so last države in zasebnikov. Zalibog pa nimamo ni-ti ene nižje gozdarske šole. Nujno potrebno je, da se usta-

дите sel življenje nas vseh zavisi od tega! Torej vas ne moremo pustiti!

«Pa padla bom s kamelo!»
«Privežem vas na sedlo! Da bi se imel svoje reč-do ruto, ki sem jo dal Stuartu! — Torej Tilly, misli-mo, da lahko poskusimo!»

Pa črni topničar je strmel v puščavo z obupnim ob-razom in na polkovnikove besede se je obrnil na peti ter zaklel.

«Tule poglejte!» je jezno vzkliknil. «Sedaj pa vidite, kako korist imamo od vašega neumnega čenčenja! Vse ste uničili! Beg je nemogoč —!»

Šest dervišev na kamelah se je hipoma prikazalo na robu kotline. Ostro se je očrtavala gruča jezdecov na temnomodrem večernem nebu. Naglo so jezдили in s pu-škami so mahali po zraku, ko so prišli bližje.

Trenutek pozneje je sapel rog in po taborišču je zašumelo kakor v prevrnjenem čebelnem panju. Pol-kovnik je pohitel k tovarišem, črncem pa k svoji kameli. Stephens si je olajšano oddahnil, Belmont je temno gledal, Fardet pa je besnel in krilil z adravo roko po zraku.

«Proklete!» je vpil. «Ali že ne bo kmalu konec teh derviških čet? Koliko jih bo pa še prišlo? Kot da jih je vsa puščava polna!»

«O — ali mislite, da so to res derviši, kaj? je dejal polkovnik z ledeno hladnim glasom. «Zdi se, da ste iz-premenili svoje mnenje! Mislim sem, da so derviši iz-mišljotina angleške vlade —»

Ubogi polkovnik je izgubljal zadnje ostanke po-guma in potrpežljivosti —

Njegove zbadljive besede so bile kakor iskra v sod smodnika —

V hipu je planil Francoz nadenj in cela ploha jez-nih, pretrganih besed se mu usula preko drhtečih ust-nic. Pograbil je polkovnika za vrat, še preden sta mo-gla Belmont in Stephens ubraniti.

«Da ni zavoljo vaše osivele glave —!» je vpil.

«Predrznost nesramnosti!» je vzkliknil Cochrane.

«Gospod!» je miril Belmont, «ako moramo umre-ti, umrino kakor možje ne pa kakor čestni pobaljši!»

novi gozdarska šola v Sloveniji. Ustanoviti bi se lahko v okraju Gornji grad, kjer bi dali zasebniki marsika-tero pripomoč, da bi ne bilo vsega treba plačati iz državne blagajne.

Lansko leto smo v ekspoziciji gospoda ministra za agrarno reformo slišali, da hoče likvidirati ministrstvo za agrarno reformo. Vidimo pa, da se delovanje tega ministrstva podaljšava neprestano. Nujno po-trebno pa je, da se likvidirajo vsi posli, katere ustvarja agrarna reforma. Prav posebno pa je potrebno, da se izločijo iz agrarne reforme kmetiska posestva, katere kmetje obdelujejo sami, v prvi vrsti pa gozdna posest-va. Ta posestva obsegajo sicer velike površine zemlje, a so nepristopna in jih ni mogoče obdelovati. Ta kmetiska posestva naj se torej čimprej izločijo iz obveze agrarne reforme.

Za prehrano vinorodnih krajev.

Ne smemo misliti, da sta pasivni samo Srbija in Črna gora, ampak da so pasivni tudi prečanski kraji, osobito, kjer se goji vinogradništvo. Mi imamo danes vinsko krizo, da ni mogoče prodati vinskih pridelkov. Ljudstvo v vinorodnih krajih ne more kupovati živ-ljenskih potrebščin, ne opravljati del, ki so potrebna v vinogradih. Zato opozarjam gospoda ministra za so-cijalno politiko, da dovoli primerne prispevke za pre-hrano pasivnih prečanskih krajev.

Podpore v slučaju toče, požara itd.

V proračunu leta 1922-23 je za vso Slovenijo za podpore v slučajih elementarnih nesreč stavljen samo znesek 250.000 dinarjev. Ta podpora je mnogo premaj-hna in ni mogoče v slučaju toče, požara itd. dati pri-merne pomoči oškodovanim. Zato je neobhodno potreb-no, da se podpore za slučaj elementarnih nesreč znat-no zvišajo.

Zahtevamo avtonomijo in finančno samostojnost.

Prečanski kraji se opravičeno pritožujejo, da se vlada premalo briga za šole, ceste, železnice, bolnice, za zadružništvo, da premalo pospešuje obrt, trgovino itd. Zahteva po avtonomiji je umestna že radi tega, ker bi posamezne pokrajine prispevale za te namene v mno-go večji meri, kakor pa to stori država, kakor tudi radi prevelike obremenitve Slovenije.

Dohodki države se dele v splošne in specialne do-hodke. Splošni dohodki v znesku 2 milijardi 488 mili-jonov din. niso razdeljeni po posameznih pokrajinah, in zato ni mogoče povedati, koliko teh dohodkov odp-a-de na posamezne pokrajine. Kdor pa pozna razmere v Sloveniji in ve, da ima v Sloveniji nekaj industrije, fi-siti tudi ve, da potrebujemo mnogo več, kakor drugod, da so dohodki države iz carine in trošarine mnogo večji kakor v drugih pokrajinah. Mi vemo, da plačamo mno-go več, kakor nam gre po številu prebivalstva. Naj-boljši dokaz za to, to so specialni dohodki.

Specialni dohodki sestavljeni iz neposrednih dav-kov, specialne trošarine in taks so v proračunu dolo-čeni za Srbijo 263 milijoni dinarjev, za Slovenijo pa, ki ima komaj en milijon prebivalcev, z zneskom 92 milijonov dinarjev. Takoj vidimo, že tukaj, da plačamo v večji meri, kakor nam gre po številu prebivalstva. Še bolj je pa razvidno to, če izračunamo, koliko je pla-čala teh dohodkov v 6 mesecih Srbija in koliko Slova-nija. Srbija je plačala 141 milijonov, Slovenija pa 79 milijonov, torej skoro toliko, kolikor odpade na celo leto. Če mi izračunamo to v procentih, vidimo, da je

«Dejal sem le, da me veseli, ker se je gospod Far-det vsaj nečesa naučil v libijski puščavi!» je zaničljivo rekel Cochrane.

«Molčite —! Kaj mu pa hočete očitati?» je vpil vpiti tudi Belmont.

«Pri moji časti, Belmont, — ne pozabite, s Rou-govorile! Z menoj se tako ne govori —!»

«Torej pa pazite na lastne besede!»

«Gospodje —, kaj takega vpričo žensk —!» je vzkliknil Stephens.

In razsrjeni, do skrajnosti razdraženi možje so ma-homa utihnili. V mračnem molku so stopali gor in dol pod drevjem in jezno je vlatil vsak za svoje beke.

Zla volja je nalezljiva. Celo hladni, reda in umaz-jenosti vajeni Stephens se je razburjal in razdraženo je zabavljaj, kadar mu je kateri tovariš prišel preblizu.

Njihova usoda se je bližala vrhuncu, startna senca se je zagrinjala nad njimi — pa vkljub temu so se zba-dali in pripravili in niso mogli pozabiti na malenkostne osebne žalitve, tako malenkostne, da jih je bilo težko v besedah povedati.

Pa čudno ni bilo prav nič, da so se ti sicer olikani in vladni možje tako grdo sporekli. Izmučeni so bili izdelani, njihovi živci so bili napeti do skrajnosti, lote-val se jih je po tolikih razočaranjih in prevarah brez up — treba je bilo le malenkosti in živčna prenapetost se je izpremenila v razdraženost in ta je buknila v pre-pir.

Kdove kako dolgo bi bili ti gospodje še kuhali jezo — pa njihovo pozornost so kmalu obrnili nase važnejše dogodki.

Derviši so se zbrali k bojnemu posvetu pri studen-cih in poveljnika sta v strogi, resnobni nepremičnosti poslušala gostobesedno poročilo derviša, ki je pripeljal polzvedovalno četo.

Ujetniki so opazili, da je sicer stari, ponosni emi-stal mirno kakor iz kamna izklesan, niti z očesom n-trenil, niti z roko ni mignil k poročilu, da pa si je mlaj-ši parkrat z nemirno kretnjo pogladil brado in da s-njegovi suhi, rjavi prsti nervozno grabili po dolg-črnih lasih.

(Dalje prihodajše.)

Srbija plačala v 6 mesecih na specialnih dohodkih 53,8 odstot., Slovenija pa 85,6 odstot. na celo leto odpadajočih zneskov, torej za 32 odstot. več nego Srbija. — Kar se tiče neposrednih davkov, vidimo, da je za Srbijo določena znesek 158 milijonov dinarjev. Plačala je pa Srbija v 6 mesecih 72 milijonov dinarjev, torej nekoliko manj, kolikor odpada na polovico leta. Za Slovenijo je določena svota 44 milijonov dinarjev, plačalo se je pa v 6 mesecih 42 milijonov, skoro toliko, kolikor odpada na celo leto.

Specialna trošarina se je — in temu se ne moremo čuditi — v proračunu določila za Srbijo v sramotno nizkem znesku 1 milijon din. Plačalo se je po prvih 6 mesecev 943.000 dinarjev.

Za Slovenijo je pa določeno na specialni trošarini 2 in pol milijona dinarjev, plačalo se je pa v 6 mesecih 6.100.000 dinarjev, torej skoraj trikrat toliko, kakor določa proračun.

Iz teh števil je razvidno, da niso prazne besede, ako se pritožujemo, da znatno več plačamo, kakor nam gre po proračunu in da smo bolj obremenjeni kakor druge pokrajine.

Hočem povedati, kako odpadajo ta razna plačevanja na posamezne prebivalce v naši državi. Od vseh teh specialnih dohodkov pripada po proračunu v Srbiji na enega prebivalca 62,93 dinarjev ali okroglo 63 dinarjev, v Sloveniji pa 88,24 dinarjev, torej pride v Sloveniji na osebo za 26 din. na leto več kakor v Srbiji.

Sedaj pa pogledimo, kako so se plačali v 6 mesecih v Srbiji specialni davki in koliko odpade na glavo. V Srbiji odpade na glavo 33,80 dinarjev, v Sloveniji pa 75,45 dinarjev. Torej se plača v Sloveniji več kot dvakrat toliko na glavo vseh specialnih državnih dohodkov, kakor v Srbiji. (Medklci v središču: Zato čemo, da izjednačimo porez vsuda, pa čemu tu grešku popraviti?) Mislim, da je bilo dovolj, da smo 4 leta več plačevali, kakor nam gre. Skrajni čas je, da se nam dajo iz državnih sredstev krediti za naš gospodarski obstoj na razpolago.

V zvezi z avtonomijo zahtevamo kot eno njenih glav nih točk finančno samostojnost za posamezne pokrajine. Vsaka pokrajina naj prispeva k skupnim stroškom države kolikor odpade na njo z ozirom na število prebivalstva, ostale svoje dohodke naj pa uporabi za svoje namene. Vsaka pokrajina bo plačevala toliko davkov, kolikor bo imela potreb. Vsaka pokrajina bo imela toliko in takih šol, toliko in takih cest ter železnice, toliko in takih bolnic ter humanitarnih ustanov, toliko in takih gospodarskih naprav, kolikor jih bo sama vzdrževala. Vsaka pokrajina bo izvršila toliko in takih melioracij in regulacij, bo v toliko pospeševala posamezne gospodarske panoge, posamezne stanove, kolikor bo zanje prispevala. Prava bratska ljubav velevala, da že vendar enkrat preneha zapostavljanje posameznih pokrajin na korist drugih, da že vendar enkrat preneha ona, vse prej ko bratska neenakost, ki je glavni vir nezadovoljstva. Če bo morala vsaka pokrajina sama skrbeti za svoje potrebe, potem bo nastala med posameznimi pokrajinami neka plemenita tekma, ki bo le v korist države.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Beograjska vlada je prišla v veliko zadrego radi preobrata v Bolgariji. Prvič se je veliko prepozno začela zavedati, kako dobrega sosedu je imela v prejšnji bolgarski zemljoradniški vladi in ko je ta padla in ko je bil umorjen njen predsednik in vodja Aleksander Stambolijski, se je en del beograjskih politikov začel ogrevati za vojaški pohod proti Bolgariji. To in pa prostestno spomenico proti novi bolgarski vladi so pa preprečili zavezniki in tudi člani male antante. Angleži in Italijani podpirajo novo bolgarsko vlado in za to so tudi Francozi svetovali Beogradu, naj počaka, Rumuni pa vidijo v novi bolgarski vladi celo varstvo in učvrščen je vladarskih hiš na Balkanu in tako je ostala naša zunanja politika brez vsake zaslombe. Vojni pohod proti Bolgariji so zahtevali zlasti demokrati, ki so se tudi nadelali, da bodo vpricho zunanji zaprtje, saj je zopet prišli v vlado.

V skupščini se razpravlja o uradniškem in vojaškem zakonu. Glede prvega so naši poslanci zahtevali, naj se nujno obravnava, vladi se pa nič ne mudi. Veliko pozornost posvečuje vojaškemu zakonu in demokrati, ki v vseh drugih stvareh vladi nasprotujejo, so še hujši militaristi kot radikalni ministri. Novi vojaški zakon določa 95.000 D letne plače za vojvode in admirale, demokrati pa seveda predlagajo 120.000 D. Izvolil in sestavil se je odbor za proučevanje zakona o pomoči poklicovancem po toči. V odbor je bil izvoljen od Jugoslovanskega kluba poslanec Gostinčar (namestnik poslanec Krajnc). Predsednik je dr. Peleš.

BOLGARIJA.

Nova bolgarska vlada se je trdno vsedla in se bo najbrž tudi obdržala. Kmetijski upor se ni posrečil in sam vodja Stambolijski je v boju izgubil življenje. — Kmetje se še vedno upirajo, nimajo pa pravega vodstva in pravni bojni sredstev proti obojro oboroženi vladni vojski. V Sofiji imajo zaprtih kakih 500 upornih kmetov in nova bolgarska vlada bo začela deliti svojo »pravico« s tem, da jih bo po prekem sodu postrelila.

NEMSKA PRITOŽBA.

Nemška vlada je poslala noto vladam v Londonu, Madridu, Rimu, Varšavi, Moskvi, Haagu, Bernu, Ko-

danju, Kristijaniji, Stockholmu, Rigu in Varšavi, v kateri opozarja na nasilstvene načine francosko-belgijskih zasedbenih čet v Poruhrju. Kljub pripravljenosti Nemčije, da se pogaja, nadaljujejo francoske oblasti teror in ga še povečajo. S tem se prebivalstvo le še izziva k odporu in sili k obupnim dejanjem, ki morejo imeti nedogledne posledice. Nota protestira proti takemu postopanju Francije, ki tudi ne odgovarja na opetovane predloge Nemčije, da se predložijo vsi slučajji mednarodnemu razsodišču.

Tedenske novice.

Vsem cenj. naročnikom, ki še vsaj deloma niso poravnali naročnine za drugo polovico leta, se z 1. julijem ustavi list. Naročnina za »Slov. Gospodar« stane do novega leta 12,50 din., za četrt leta 6,50 din.

Slovenski mladeniči in možje! O našem narodu gre glas: vsak pošten Slovenec je veren in praktičen katoličan. Zal, da to dobro znamenje o nas ni več tako resnično, kakor je bilo še pred dobrim časom. Versko mlačnost in brezbriznost že pozna marsikatera slovenska hiša, posebno pa še očita mladeničem in možem, da se pač raje brigajo za vse drugo, ko pa za ohranitev in okrepitev naše stare svetlinje — sv. vere. Naša moška čast pa ne pripušta, da bi bila osenčena kakorkoli. Zato pokaži vsak, da smo bili pač malo pozaspani in malomarni, a pod noge pa se nismo dali nikomur. Katoliška vera in pošten Slovenec so pri nas še vedno skupne stare veljave. Katoliki smo, Slovenci smo, Marijini otroci smo! Da je temu tako, hočemo pokazati na marijanskem shodu mladeničev in mož, Vabimo, ne kličemo vas, da prihitite takrat, stari in mladi na Goro k Materi naši, kjer bomo obnovili, kar smo že bili nekdanj pokazali, kaj smo zdaj, povedali, kaj hočemo še biti. Spored shoda bo sledeči: Ob 9. uri dopoldne slovesna pridiga (č. g. p. Gabrijel), nato slovesna sv. maša. Ob pol 11. uri javno manifestacijsko zborovanje na prostoru pred cerkvijo. Govorijo: č. g. p. F. Ramšak in g. Jožef Stabej. Popoldne ob 2. uri sklepna pridiga (govori č. g. J. Kalan) in slovesne litanije. Hrano naj si po možnosti vsak prinese s seboj. Pridite sami, povabite druge, povejte vsem!

Zborovanje naše stranke v Jarenini. Iz Jarenine smo prejeli o našem shodu tole poročilo: Pri nas se je vršil v nedeljo, dne 17. junija po rani sv. maši shod pristašev Slovenske ljudske stranke, na katerem je poročal naš poslanec Franjo Žebot o sedanjem političnem položaju v naši državi. Posebno pozorno smo sledili govornikovim izvajanjem glede dogodkov v Bolgariji, glede Pašičeve veselske politike, ki noče nam Slovencem dati samostojnosti. Nadalje je poslanec govoril o vojaškem zakonu, s katerim nas hočejo srbski radikali in demokrati vkovati v še hujše verige militarizma. Če bi Radič ne sedel doma za pečjo, bi se dalo marsikaj preprečiti. Shodu je predsedoval ugleden naš pristaša Alojzij Supanič. Udeležba je bila vkljub slabemu vremenu prav lepa. Tudi iz St. Ilje in Sv. Jakoba ter drugih okoliških župnij so došli naši zaupniki. Gostilniški prostori gospoda Cvilaka so bili nabito polni. Zborovalci so izrekli našemu poslancu in celemu Jugoslovanskemu klubu popolno zaupanje s prošnjo, da vstraja, jo še nadalje v hudem boju za pravice našega ljudstva. Veseli smo, da naši poslanci tako pridno zahajajo med ljudstvo in nas poučujejo o položaju.

Zborovanje zaupnikov v Celju. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršilo v Celju ob obilni udeležbi zborovanje zaupnikov SLS iz celjskega, laškega in vranskega okraja. Gospod poslanec Krajnc je podal izčrpno poročilo o notranjem političnem položaju. Ovrget je grde laži, ki jih razširjajo nasprotniki Jugoslovanskega kluba, ter pojasnil potrebo taktike, ki jo je zavzel Jugoslovanski klub v boju za pravice slovenskega naroda. — Zborovalci so dobivali delovanje naših poslancev, in zahtevali, naj vstrajajo v boju za avtonomijo. Sprejete so bile tudi primerne resolucije.

Dekliškim zvezam! Iz nekaterih krajev prihajajo razveseljujoča poročila o življenju in delovanju naše organizacije, od drugih pa ni ne veselih, ne žalostnih poročil. Ne ve se, ali živijo ali životarijo, če bedijo ali spijo, ali jim je postavljen znak probude in vstajenja, ali znak večnega miru in pokoja! Škoda malih moči, ki jim poteka čas v takim brezdelju! Na nekatera dekleta, kjer še ni Dekliških zvez, je poslalo tajništvo SKSZ dopisnice glede ustanovitve Dekliške zveze. Prosimo še enkrat, da odgovorite v najkrajšem času! Tudi smo poslali na Dekliške zveze »Pristopnice« k SKSZ v Ljubljani. Nekateri so jih takoj izpolnile in vrnile, druge pa še do danes ne. Najbrž se bojijo članarine. Ni se treba bati! Članarina se bo določila skupno, tako da posamezne članice tega niti občutite ne bodo. Zato vse na delo z delujočimi, vse v življenje z živimi! — Bog živi!

Za regulacijo Drave se je zopet potegnil pri ministrstvu v imenu Jugoslov. kluba g. poslanec Vesenjaj z naslednjo interpelacijo: Drava povzroča nižje Maribora v občini St. Janž na Dravskem polju, v občini Sv. Marko pri Ptuj, v občini Stojnici, Muretinci, Mala vas, Gajovci in Četkovci ogromno škodo ne samo s svojimi poplavam, temveč še veliko bolj s tem, da izpreminja svojo strugo ter uničuje rodovitna, obdelana polja, lepe travnike, gozde in pašnike. Po nekaterih krajih je reka izpremenila zadnja tri leta strugo že tako močno, da so izgubili posestniki več kot polovico svojih obdravskih posestev. Tam, kjer je še pred par leti kmet oral, kosil in sekal drva, je sedaj prodec in raztrvana struga. Toda ogrožena in odvzeta ni le posest, temveč ogroženi so tudi prebivalci s svojimi hišami in gospodarskimi poslopji v posameznih izmed zgoraj imenovanih občin.

Znano je, da ima direkcija voda v Ljubljani podrobne načrte za regulacijo te reke od bivše uprave v Gradcu in Dunaju. Na podlagi teh načrtov so se opravljala naj-nujnejša dela v ogroženih krajih. Tako je bilo preskrbljeno za varnost ljudi in njihovega imetja in so se dela vršila v okvirju velikega regulacijskega načrta. Tudi sedaj so bile po izjavah bivših ministrov poljoprivrede in voda predvideni v te svrhe skromni krediti, ali delalo se ni ali pa premalo in tako ne propadajo le započeta dragocena dela, temveč nastajajo razmere, kakor so označene v prvem delu tega upita. Da ne bo škoda za prebivalce in državo še večja, opozarjamo na ta dejstva ter vprašamo: 1. Ali so Vam, g. minister, ta dejstva znana? 2. Ali hočete postaviti v proračun za leto 1923-24 dovoljne svote, da se obavijo najnujnejša dela, s katerimi se reši imetje in življenje obdravskih prebivalcev in se obvarujejo tudi že izvršena dela? Prosimo za pismen odgovor!

Naši poslanci so vložili na ministra za zgradbe glede podržavljenja cest v ptujskem in mariborskem okraju to-le interpelacijo: V mnogih vlogah na pokrajinsko upravo za Slovenijo je okrajni zastop ptujski in kralj. okrajna gradbena sekcija v Ptuj zahtevala, da se prevzamemo sledeče okrajne ceste med državne ceste: 1. Maribor—Ptuj—Ormož, 2. Ptuj—Zavrč—Varaždin, 3. Ptuj—Krapina—Zagreb ter 4. Gornja Radgona—Ptuj—Rogatec—Celje. Vse imenovane ceste so postale po ustanovitvi naše države velike prometnozvezne žile in so izzvale tranzitne ceste, ki ne služijo samo posameznim okrajem, temveč celim pokrajinam in vodijo proti sredini naše kraljevine. One so v vojaškem kakor splošno-gospodarskem in trgovskem prometu glavne žile severnega dela naše države. Navedene ceste so zgrajene v potrebni predpisani širokosti, so razmeroma v dobrem stanju, toda posebno ptujski okrajni zastop bo gospodarsko izkervavel ob njihovem vzdrževanju. Okrajni zastop mora za vzdrževanje že sedaj nabirati okrajne doklade k vsem direktnim davkom v znesku 420%, česar pa za več let ne more in za državni promet tudi ni obvezan. Opozarjamo, da veže cesta Maribor—Ptuj—Ormož in cesta Ptuj—Zavrč—Varaždin kraje, ki imajo državne ceste, torej se tukaj le pretirano državno omrežje lepo sklene in zveže. Zato je zahteva ptujskega okraj. zastopa popolnoma utemeljena in uvrstitev teh zgoraj imenovanih cest med državne ceste nujna, neodlašljiva gospodarska, ekonomska potreba, utemeljena tudi iz vojaškega stališča in iz stališča ugleda naše države in njene uprave ob severni meji. Vprašamo torej: 1. Ali se Vam, g. minister, zgoraj navedena dejstva znana? 2. Ali hočete ugoditi zahtevi ljudstva in rešiti tudi propasti gospodarstvo ptujskega okraja s tem, da uvrstite navedene ceste med državne ter vpostavite za njih vzdrževanje v proračun za leto 1923-24, odnosno v dvanaestine za prve mesce tega budžetnega leta potrebne svote. Prosimo za pismen odgovor.

Naši poslanci za prehrano revnejših krajev v Halozah in Slovenskih gorah. V imenu Jugoslov. kluba se je potegnil glede prehrane revnejših krajev g. posl. Vesenjaj pri ministrstvu za socialno politiko tako-le: Tudi v bivši Slovenski Stajerski imamo celo vrsto krajev, kjer je prebivalstvo revno ter trpi vsled vinske krize ponekod naravnost glad. To so pred vsem po Halozah in Slovenskih gorah v okrajnih glavarstvih Ptuj, Maribor in Ljutomer viničarji, pa tudi manjši posestniki, kateri imajo le skromne hišice in male vinograde ter po legi in kvaliteti zemlje ne morejo pridelovati vsakdanje hrane. Stanje teh ljudi je tako bedno, da oni sami in njih otroci nimajo ne hrane, ne obleke, ne obutve za zimo. Ako sploh kateri del državljanov, potem zasluži gotovo ta del osobito skrb in paznjo ministra za socialno politiko. Bednemu stanju bi se zamoglo tudi znatno odpomoči, ako bi se skrbelo za izvoz vina ter bi nam celokupna vlada priborila spet vinski trg, kakor smo ga imeli skozi desetletja. Ne vemo, ali so Vas, g. minister, Vam podrejeni uradi in druge administrativne oblasti počele o vsem tem, zato vprašamo: 1. Ali Vam je zgoraj opisano bedno stanje viničarskih in maloposelskih slojev v Halozah in Slovenskih gorah znano? 2. Ali hočete v dvanaestih letih za prihodnje mesce in v proračun za leto 1923-24 postaviti primerne svote za pomoč v prehrani teh krajev? 3. Ali hočete za zmanjšanje bede vplivati na svoje kolege: ministra trgovine, ministra saobračaja in ministra financ, da z dobro tarifno in izvozno politiko pospešujejo izvoz vina? Prosimo na vprašanje pismen odgovor.

Koliko stane hrana za enega vojaka. Pri razpravi o naknadnih kreditih je povedal zastopnik vojnega ministra, da stane hrana dnevno za enega vojaka 40 K. za takšno pomije, kakor ga povečini dobivajo vojaki. Je to gotovo dovolj drago. Seveda morajo razni liferanti in upravniki za sebe na račun prehrane zaraditi, da si gradijo hiše in da se njihove rodbine valjajo v izobilju ter hodijo v letovišča in kopališča.

Mariborski ljudski oder v Rušah. Zadnjo nedeljo, dne 17. t. m., nas je obiskal mariborski ljudski oder in nam igral delavsko igro »Žrtve«. Pripravil nam je s svojim posetom popoldan, za katerega smo mu vsi, ki si v boju s krivičnim družabnim redom služimo trdi kruh, iskreno hvaležni. Res, ne imenuje se zaman Ljudski oder, saj je bilo vse, kar smo videli — pretresujoča deklamacija g. Peršuha, kakor tudi krasna misel pravice in ljubezni, ki jo oznanja igra »Žrtve« — tako blizu našim dušam, kot da je iz njih samih zajeto. Le preko žrtv in trpljenja je mogoče do zvezd svetle in zadovoljnosti, ta nauk, ki ga pridigajo »Žrtve«, naj mariborski ljudski oder ponese preko poletja s polnim uspehom na deželo in pridobil si bo srce vsakogar, ki trpi in se trudi v borbi za pravičnejšo bodočnost.

Razstava rib in ročnih del se vrši v zavodu šolskih sester v Mariboru od 22. do vsrtega 26. t. m. Kež